

جغرافیا ۲

ژئوپولیتیک و قدرت

اصطلاح ژئوپولیتیک از دو واژه «ژئو» مخفف ژئوگرافی به معنای جغرافیا و واژه «پولیتیک» به معنای سیاست ترکیب شده است.

ژئوپولیتیک شاخه ای از دانش جغرافیای سیاسی است که با موضوع قدرت سر و کار دارد.

سیاست عبارت است از علم اداره یک کشور یا حکومت داری.

سیاست مداران، حکومت ها، نهادها و سازمان های بین المللی همه در پی دستیابی به قدرت اند تا بتوانند از آن برای رسیدن به اهداف، آرمان ها و خواسته های خود استفاده کنند. به این افراد و گروه ها بازیگران سیاسی گفته می شود.

برخی بازیگران سیاسی اصلی و عمده جهان:

- حکومت های مستقل؛

- رهبران ایدئولوژیک و افراد برجسته سیاسی که روی مردم نفوذ دارند؛

- گروه ها و احزاب سیاسی و ...

بازیگران سیاسی با به دست آوردن قدرت می توانند به اهداف خود برسند.

حکومت ها با استفاده از قدرت می توانند در داخل یک کشور امنیت و نظم اجتماعی برقرار کنند و در خارج از آن کشور نیز اهداف خود را پیش ببرند.

عواملی چون موقعیت جغرافیایی، آب و هوا و داشتن منابع زیرزمینی و جمعیت می توانند موجب قدرت اقتصادی، سیاسی و نظامی یک کشور شوند.

دیدگاه راتزل؛ نظریه فضای حیاتی

اگر کشورهای کوچک برای جمعیت خود فضای کافی نداشته باشند و درصد توسعه سرزمین های خود برنمایند، نابودی آنها حتمی است.

دیدگاه آلفرد ماهان؛ نظریه قدرت دریایی

او معتقد بود که بخش عمده خشکی های جهان، سه قاره به هم چسبیده آسیا و اروپا و افریقا و جزیره جهانی نام دارد. مکیندر در این جزیره جهانی، منطقه خشکی اوراسیا را قلعه جهان می دانست و می گفت این منطقه برای قدرت های دریایی، غیرقابل دسترس است.

دیدگاه مکیندر؛ نظریه هارتلند

فضاهای دریایی و اقیانوسی را در شکل گیری قدرت جهانی و کنترل و محاصره قدرت خشکی مؤثر می دانست.

شرایط تبدیل شدن یک کشور به قدرت دریایی در نظریه ماهان

موقعیت جغرافیای

جغرافیا ۲

خط مشی سیاسی و حکومت

وضع طبیعی سواحل

گسترش ساحل

تعداد جمعیت

فرهنگ دریانوردی

ایران در سواحل جنوبی بیش از 2000 کیلومتر مرز دریایی دارد.

نیروی دریایی راهبردی: قادر است در محدوده آب های عمیق اقیانوسی عملیات انجام دهد.

در سال 1388، نیروی دریایی ارتش جمهوری اسلامی ایران به یک نیروی دریایی راهبردی تغییر جهت داد.

ساختن زیردریایی ها و ناوشکن های چندمنظوره و حضور ناوگان ایران در آب های اقیانوس هند از نشانه های قدرت دریایی ایران هستند.

بندر جاسک و بندر اقیانوسی چابهار از قابلیت فوق العاده ای برای تجارت با جهان برخوردارند.